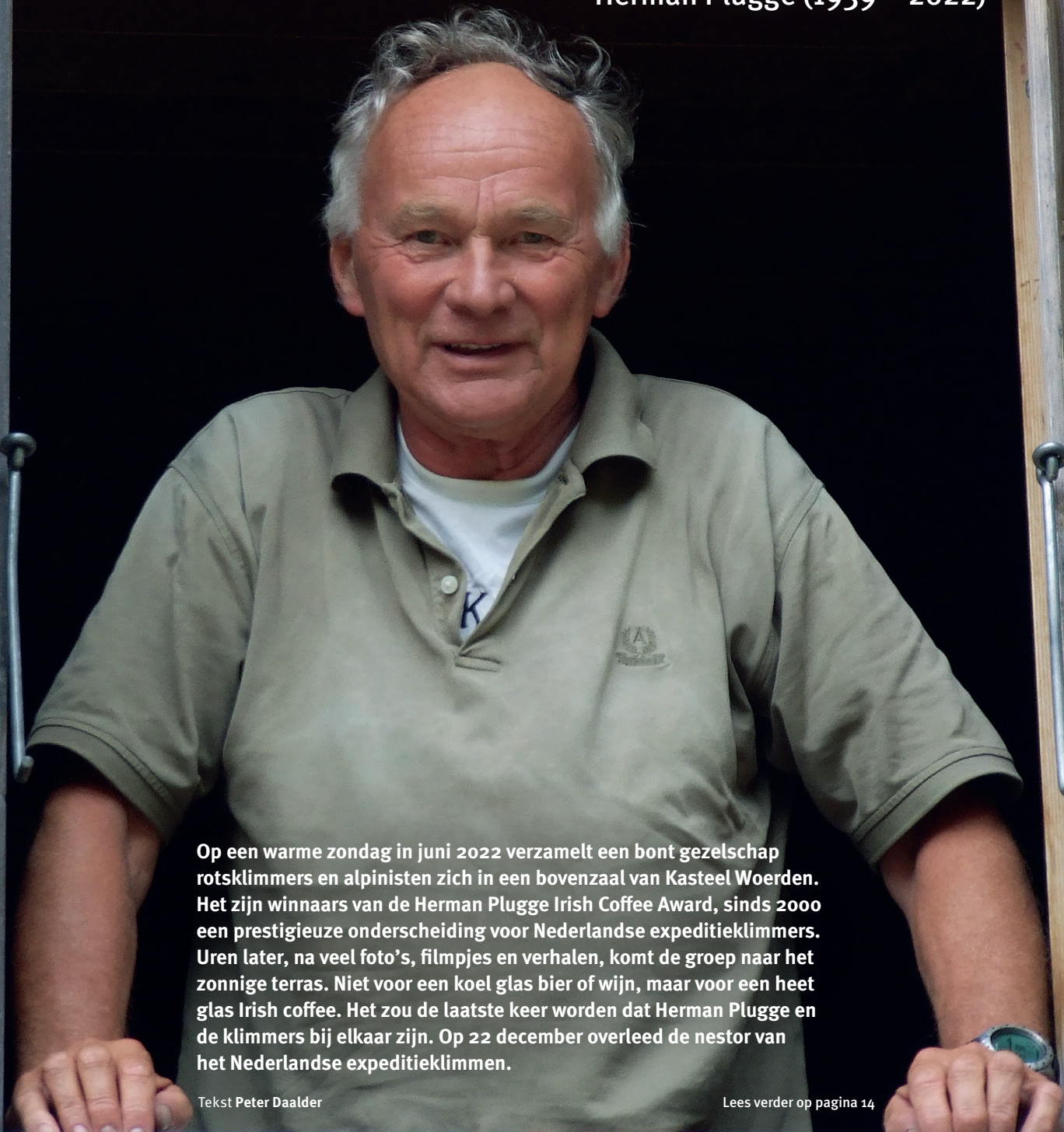

Aimabele inspirator

Herman Plugge (1939 – 2022)

Op een warme zondag in juni 2022 verzamelt een bont gezelschap rotsklimmers en alpinisten zich in een bovenzaal van Kasteel Woerden. Het zijn winnaars van de Herman Plugge Irish Coffee Award, sinds 2000 een prestigieuze onderscheiding voor Nederlandse expeditieklimmers. Uren later, na veel foto's, filmpjes en verhalen, komt de groep naar het zonnige terras. Niet voor een koel glas bier of wijn, maar voor een heet glas Irish coffee. Het zou de laatste keer worden dat Herman Plugge en de klimmers bij elkaar zijn. Op 22 december overleed de nestor van het Nederlandse expeditieklimmen.

Tekst Peter Daalder

Lees verder op pagina 14

Foto pagina 13
Herman Plugge in 2008 in de Geltenhütte in Berner Oberland, tijdens de jaartijlke week met de Herentocht

Oostwaarts rezen de heuvels op, hoger en hoger, kam achter kam, en verdwenen uit het zicht en losten op in een vermoeden; het was niet meer dan een vermoeden van blauw en een ver wit schijnsel, dat overging in de zoom van de hemel, maar het vertelde hun, uit herinnering en oude verhalen, van de hoge en verre bergen.

(Het motto van *Verre bergen*, citaat van J.R.R. Tolkien uit *In de ban van de Ring*)

Op een tafel staat een goud gespoten bloemenvaas waaraan wat klimtributen zijn bevestigd. Het is de bergbeklimmerstroofe met die wonderlijke naam: de Herman Plugge Irish Coffee Award. De naamgever is het stralende middelpunt van de bijeenkomst.

Ruim twintig jaar bestaat de trofee, bedacht door de klimmers Joost Ubbink en Bart Vos. Een prijs voor een opmerkelijke expeditie of beklimming van het voorgaande jaar, waarbij gekeken werd naar topprestaties, die beoordeeld werden op het avontuur, de klimtechniek en de toewijding. De prijs is tevens een eerbetoon aan Herman Plugge.

Ieder jaar op de tweede vrijdag van februari werden de prijs en de No guts no glory Engagement Award uitgereikt in de overbevolkte woonkamer van Herman en zijn vrouw Marina Scargo, in hun niet al te grote huis in Kockengen. Na twee coronajaren en geplaagd door de toenemende hinder van zijn Parkinson, draagt de 83-jarige Herman Plugge het stokje over aan de NKBV, waarvan hij erelid is en enkele jaren geleden een Lifetime Achievement Award ontving.

Plugge bood expeditieklimmers vele jaren een platform om ervaringen te delen en elkaar te inspireren. Op die manier was hij een bindende factor van verschillende generaties alpinisten, waarbij hij ook enthousiast was over kleine ondernemingen in alpiene stijl.

Alpinist

Herman Dirk Plugge, op 10 februari 1939 geboren in Utrecht, kreeg de smaak van de bergen te pakken door zijn ouders. Als elfjarige stond hij met zijn vader, broer, zus én een gids op de Piz Buin. Een jaar later gevolgd door de Schaufel Spitze. Het zaadje was geplant. Toen Herman in Utrecht wis- en natuurkunde ging studeren en gevraagd werd wat hij zoal gedaan had of leuk vond, gaf hij aan dat hij wel eens op een berg had gestaan. 'Dan ben jij alpinist', was de conclusie en Herman werd richting de Utrechtse Studenten Alpen Club (USAC) gedirigeerd. Later verhuisde hij naar Rotterdam, waar hij als econoom afstudeerde. Op aandrin-

In juni 2022 waren Herman en zijn vrouw Marina te gast in Kasteel Woerden samen met een groot aantal winnaars van de Herman Plugge Irish Coffee Award

gen van zijn ouders volgde hij de befaamde Kaunergratcursus bij Hermann Bratschko.

Plugge was een van de actiefste alpinisten van zijn generatie en ondernam een aantal opzienbarende expedities, onder andere in 1967 met de Renault-kampeerbus van zijn ouders naar het Russische deel van de Kaukasus. Avontuurlijk, met een groep medestudenten, naar de Pik Lenin ('een vulkaan, geen interessante berg') en de Ushba ('minder hoog, maar veel mooier, een soort dubbele Matterhorn').

Expeditieleider

Plugge was niet zozeer de man van de moeilijke routes en beklimmingen, maar was gegrepen door de bergsport. Hij werd samen met Herman Demmenie eigenaar van de prominente Amsterdamse buitensportzaak Demmenie. Daar trof hij veel aspirant-klimmers en dat leidde tot vriendschappen, ook met de nieuwe generatie klimmers. Veel jonge klimmers vonden een baan in de winkel. Met zijn geweldige rust en relativeringsvermogen en met de gave dat hij nooit van zijn stuk was te brengen, was Herman meer een organisator dan een klimmer. Hij stimuleerde mensen en liet ze hun eigen verantwoordelijkheid nemen. Met die houding werd hij in 1984 expeditieleider van de tweede Nederlandse Mount Everest expeditie, nadat een onderneming twee jaar eerder niet het gewenste resultaat had gehad.

De Mount Everest expeditie van 1984 achtervolgde hem door de controverse over de al dan niet succesvolle afdrop. Herman Plugge was en bleef overtuigd van het topsucces van Bart Vos. Anderen, ook mede-expeditieleden, dachten daar anders over. Zo verscheen in 2000 het boek *Eén meter Everest* van Mariska Mourik, die het succes aanvocht.

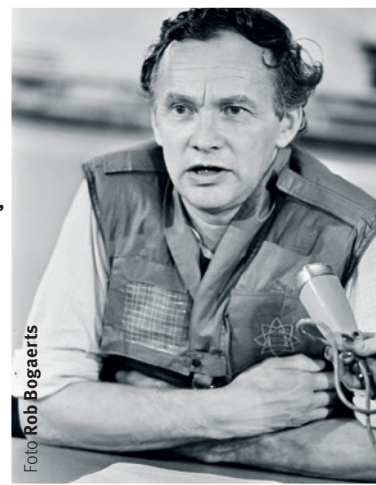
Oeverloos

In een interview in *Hoogtelijn* in juni 2010 reageerde Herman Plugge daarop: 'Ik wist dat Mariska erg teleurgesteld was dat zij niet op de top was geweest. Als je erbij was en je leest het boek; het klopt gewoon niet, maar ik kan het allemaal niet hard maken dus ik bemoei me er verder niet mee. Het was een hartstikke leuke expeditie die we met heel veel pret hebben beleefd. Dat Mariska zo teleurgesteld is dat ze dit doet – nou ja, dat moet ze zelf weten. Het boek ligt er. Ze schrijft hartstikke leuk, het leest heel gemakkelijk weg, maar ik ben overtuigd dat Bart wel op de top is geweest.'

De expeditie naar de Kaukasus in 1967: voor de kampeerbus staan vanaf links Frank Schreve, een Russische begeleider, Peter van Lookeren Campagne, tolk Ludmilla, lokale begeleider Pawel Rototajew, Herman Plugge en Allard van Melle

Expeditieleider Herman Plugge op Schiphol bij het vertrek van de Mount Everest expeditie van 1984

Ook in een recent opgenomen podcast was Plugge duidelijk: 'Ik twijfel er niet aan, Bart stond op de top. Er zijn geen foto's, dus het is welles-nietes. Een oeverloze discussie. Daar heb ik geen zin in.'

Verre bergen

Van de geschiedenis van het Nederlandse expeditieklimmen bestond geen goed overzicht. In *Verre bergen* heeft Plugge met engelengeduld een paar honderd expedities beschreven. Namen, data, bestemmingen, successen, bereikte hoogtes, publicaties, het is een indrukwekkende lijst geworden. *Verre bergen* is daarmee een prima naslagwerk over honderd jaar Nederlandse expedities tussen 1902 en 2002. Herman stelde daarbij criteria op wat wel en geen expeditie was. Het overzicht vormt de basis van de NKBV-website Grensverleggers, die later dit jaar gelanceerd wordt. Bas Visscher, een van de door Plugge onderscheiden klimmers, zet samen met klimster Noor van der Veen het werk van pionier en inspirator Plugge voort.

Hooggevaardeerd

Herman Plugge was een aimabel man, hield niet van gedoe en had iets studentikoos. Hij was charmant chaotisch, kon goed relativeren, werd nooit boos, was warm, loyaal en gastvrij. Hij hield van bijzondere uitdagingen en had altijd gezelschap om zich heen. Hij was een fervent winterkampeerder en stond aan de basis van het langlaufen in Nederland. Van een tocht begin jaren 90 door de Polaire Oeral kwam Plugge bijna niet meer terug. Een plotse linge weersomslag zorgde voor temperaturen die ze niet eens meer konden meten, omdat het kwik in de thermometer niet lager wilde. 'Ach, slecht weer kan ook zijn charme hebben', zei

In 1967 op de top van de Elbrus (5642 meter), v.l.n.r.: Frank Schreve, Herman Plugge, Allard van Melle en Peter van Lookeren Campagne

Plugge daarover op onderkoelde toon in *Trouw* in 1995. 'Het is ook leuk om, als je niets ziet door de sneeuwstorm, een route uit te zetten met kompas, kaart en hoogtemeter.' Plugge zat in talloze groepen en clubjes. Zo was hij in 1991 voorzitter van de Nederlandse Noordpool expeditie. Vele jaren was hij lid van het Alpien Genootschap en beschermheer van het Alpien Dispuut. De Tuingroep, bijna allen klimmers en oud-Demmeniemedewerkers, verzorgt al jaren de tuin in Kockengen. Herman sloeg sinds 1998 geen bijeenkomst over van de Herentocht, een groep mannen die jaarlijks in wisselende samenstelling voor een huttentocht de Alpen in trok. In het Gasterntal was hij in 2021 voor het laatst met de groep op stap. Met het overlijden van Herman op 22 december stopt zijn tak van het Plugge-geslacht. Hij laat een betekenisvol overzicht van Nederlandse klimprestaties achter, evenals de wat ludieke maar wel degelijk waardevolle en hooggevaardeerde Herman Plugge Irish Coffee Award. ◀

Podcast Sisyphus

Radiomaker David de Jongh maakte in samenwerking met de NKBV een tweedelige podcast over en met Herman Plugge. In de NTR-serie *Sisyphus* duikt De Jongh in de geschiedenis van het Nederlandse bergbeklimmen. Naast twee afleveringen over Plugge maakte hij vier afleveringen over het succes op de Annapurna in 1977, de eerste Nederlandse beklimming van een achtduizender. Beluister de podcast op nporadio1.nl/podcasts/sisyphus.

Met medewerking van Rob Leopold, Hans Nieuwendijk, Jan Piet Starreveld, Peter Valkenburg, Noor van der Veen en Bart Vos.